

ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У статті обґрунтовано доцільність та актуальність удосконалення регіональної політики регулювання розвитку роздрібною торгівлі регіону, які полягають в тому, що недостатньо керований розвиток цього виду економічної діяльності призвів до неповноцінного виконання її базових функцій і, навпаки, ефективне регулювання розвитку роздрібною торгівлі регіону забезпечує зростання ВРП, збільшення поступлень до місцевих бюджетів, підвищення зайнятості, покращення якості життя населення та посилення інвестиційної привабливості території. Мета статті полягає у виявленні недоліків регіональної політики регулювання розвитку роздрібною торгівлі в цілях формування переліку пріоритетних напрямів та заходів регіональних органів влади, спроможних забезпечити більш раціональний розвиток галузі. У результаті дослідження удосконалено методика якісного оцінювання ефективності регіональної політики регулювання розвитку роздрібною торгівлі шляхом декомпозиції напрямів та складових відповідного інституційно-економічного механізму. Цим забезпечується наукова новизна отриманих результатів. Визначені головні напрями, за якими доцільно здійснювати оцінювання ефективності регіональної політики формування інституційно-економічного механізму регулювання розвитку роздрібною торгівлі на регіональному рівні. Визначено недоліки інституційно-правового та нормативно-методичного напрямку регулювання розвитку роздрібною торгівлі на регіональному та субрегіональному рівнях. У царині інституційно-організаційного напрямку регулювання розвитку роздрібною торгівлі у Закарпатській області головними недоліками є низька ефективність функціонування та невиконання базових функцій щодо керованого розвитку роздрібною торгівлі державних регіональних і місцевих структур, відповідальних за розвиток галузі, відсутність достатнього планування і програмування збалансованого розвитку галузі, нерозвиненість інституційної інфраструктури державно-громадської підтримки якісного функціонування сектору роздрібною торгівлі. Виявлені прогалини економічного підходу до стимулювання збалансованого поступу роздрібною торгівлі. Практична значущість результатів полягає у визначенні найбільш проблемних сфер, регулювання яких дозволяє забезпечити вищу ефективність регіональної політики регулювання розвитку роздрібною торгівлі області. Подальші наукові дослідження мають стосуватися стратегії та тактики регіональної політики формування ефективного інституційно-економічного механізму регулювання розвитку роздрібною торгівлі.

Ключові слова: роздрібна торгівля, регіональна політика розвитку, інституційно-економічний механізм.

ВСТУП

Постановка проблеми. Роздрібна торгівля виконує низку важливих функцій у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону, раціонального розміщення продуктивних сил і ресурсів, формування фінансово-інвестиційного потенціалу збалансованого і сталого поступу території. Водночас, недостатньо ефективна регіональна політика регулювання її розвитку призводить до недоотримання ВРП та доходу галузі, загострення проблеми імпортозалежності, погіршення зайнятості, доходів і оплати праці тощо. Відтак, актуалізується потреба в якісній методиці оцінювання ефективності регіональної політики регулювання розвитку цього виду економічної діяльності, результати якої є підставою для прийняття виважених управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми становлення і поступу, державного регулювання розвитку роздрібною торгівлі досліджували такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як Апопій В., Бланк І., Гілберт Д., Колборн Р., Леві М., Родінов Ю., Лігоненко Л., Ушакова Н., Мазаракі А. та

ін. Проте, сучасний етап розвитку регіональних економік, нові виклики і перешкоди потребують нових, більш сучасних методів і методик оцінювання ефективності регіональної політики в цій сфері.

Мета статті (постановка завдання). Головне завдання дослідження полягає у виявленні недоліків регіональної політики регулювання розвитку роздрібною торгівлі в цілях формування переліку пріоритетних напрямів та заходів регіональних органів влади, спроможних забезпечити більш раціональний розвиток галузі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аспект регіональної політики формування відповідного механізму для регулювання стану і тенденцій розвитку процесів і явищ у будь-якій сфері стосується аналізу, планування, прийняття певних рішень, організації їх реалізації та в подальшому контролю. Ці дії зорієнтовані на утворення необхідного середовища, що буде скеровувати діяльність економічних суб'єктів у бажаному руслі. Саме в цьому і полягає завдання «формування» механізму. Адже в подальшому, за умови протікання

процесів у невірному руслі чи розвитку факторів негативної дії, органи регіональної та місцевої влади вже будуть звертатися до функції «регулювання». Вважаємо, що формування інституційно-економічного характеру механізму регіональної політики у сфері роздрібно торгівлі реалізується за власними відповідними напрямками (рис. 1).

Потрібно визнати, що загалом вітчизняні суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність з роздрібно торгівлі, вважають правове середовище, визначене центральними органами влади, для господарювання в цій сфері абсолютно прийнятним. Натомість, подальше поширення практики регулювання на мезо- та субрегіональному рівні,

зокрема у Закарпатській області, є недостатнім. Так, в області за період 2005-2015 рр. було прийнято обмежену чисельність рішень обласної державної адміністрації та обласних, міських і районних органів місцевого самоврядування, зорієнтованих на управління розвитком роздрібно торгівлі. Зокрема, на рівні області, це були низка рішень, що стосувалися впорядкування роботи ринків з продажу продовольчих і непродовольчих товарів [1], організації проведення щорічних обласних сільськогосподарських ярмарків [2], затвердження положень про окремі структурні підрозділи влади, у компетенції яких входить управління розвитком торгівлі.

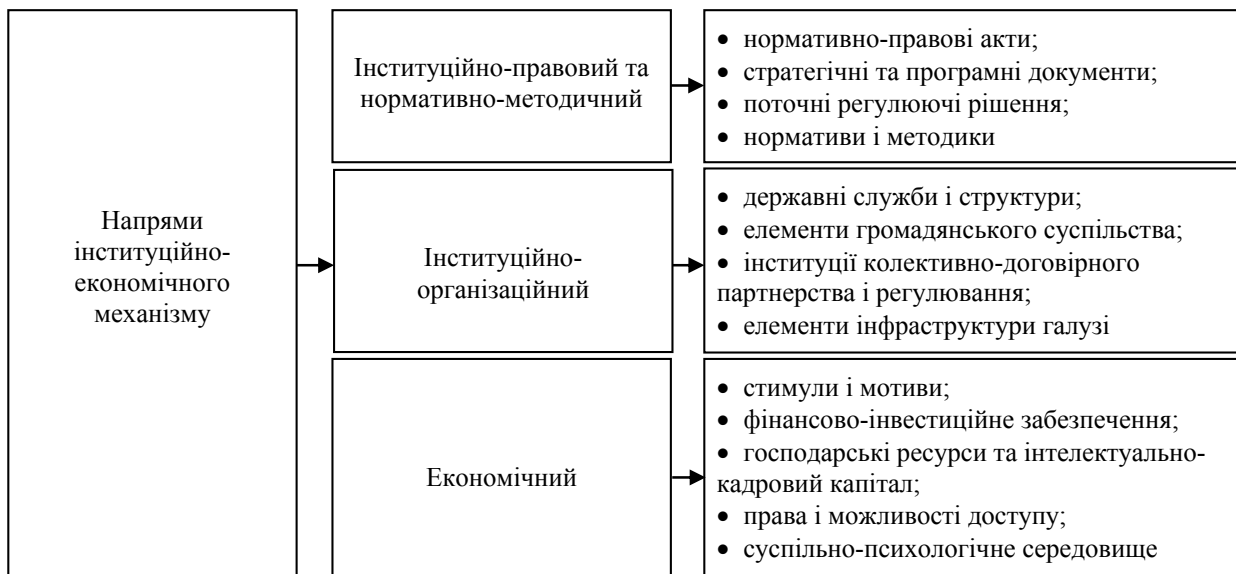

Рис. 1. Головні напрями реалізації (оцінювання ефективності) регіональної політики формування інституційно-економічного механізму регулювання розвитку роздрібно торгівлі

Найбільш негативним тут є відсутність планування розвитку мережі об'єктів роздрібно торгівлі як за територією області, так і за товарною спеціалізацією, формами і форматами торгівлі, формування потужних зв'язків, міжфункціональних і міжгалузевих відносин. В області, її містах та районах мав би бути затвердженим генеральний план розвитку роздрібно торгівлі.

До прикладу, на початку 2016 р. у м. Ужгороді працівниками відділу муніципальної поліції та правопорядку міськради спільно з патрульними поліцейськими було проведено низку роз'яснювально-попереджувальних рейдів серед продавців, які облюбували собі місце для торгівлі прямо навпроти входу до ринку на площі Корятовича («зелений базар») [3]. Це негативно позначається і на діяльності легальних торговців та підприємств, які сумлінно сплачують всі податки та платежі, їх товар проходить лабораторну перевірку на відміну від продавців на вулицях.

Недостатнє управління розвитком роздрібно торгівлі призвело й до її обмеженого впливу на виробничий сектор регіону. Так, індекс промислової продукції у Закарпатській області за січень-листопад 2015 р. порівняно з аналогічним періодом попереднього року скоротився на 19,9%, тоді як в

середньому по Україні – на 14,4%. Звернімо увагу, що спад виробництва відбувся за рахунок зменшення обсягів виробництва харчових продуктів та напоїв (ТОВ «Фрут Майстер Фудс», ТОВ «Дядя Ваня – Закарпатські овочі», ТОВ «Корадо Каннінг Інкорпорейтед»), текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (ТОВ «Сандерс Виноградів», ТОВ «Україн Абітекс», ПАТ «Гроно-Текс»), з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (ТОВ «Хіпп-Ужгород») [4].

Звичайно, що торгівля не в змозі безпосередньо впливати на обсяги місцевого виробництва. Втім, регіональним та місцевим органам влади, на наш погляд, слід приділяти більше уваги організації та стимулюванню розвитку фінансового, маркетингового, інформаційно-комунікаційного та іншого співробітництва роздрібно торгівлі і виробничого сектору. Натомість, обсяг нових замовлень на виробництво продукції переробної промисловості за січень-вересень 2015 р. становив 5,9 млрд грн, з якого 4,8 млрд грн припадало на іноземні замовлення. Із загального обсягу замовлень на виробництво продукції, виконання робіт, послуг близько третини припало на підприємства Ужгородського району, 19,5% – м. Мукачево, 13,1% – м. Ужгород [5]. Із

загального обсягу реалізованої продукції за основними групами у січні-вересні 2015 р. 31,9% припало на споживчі товари короткострокового та тривалого використання, 25,8% – інвестиційні товари, 20,6% – енергію, 21,7% – товари проміжного споживання, що засвідчує й недостатній вплив роздрібною торгівлі і сфери споживання.

Вважаємо, що негативні аспекти характерні й для інституційно-організаційного напрямку регулювання розвитку роздрібною торгівлі у Закарпатській області. Так, головним структурним підрозділом обласної державної адміністрації, на який покладено завдання регулювання розвитку роздрібною торгівлі, є Департамент економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації. Позитивно, що ця структура одночасно є і структурним підрозділом вищого органу державної влади регіону, а також підзвітна та підпорядковується Міністерству економічного розвитку і торгівлі України [6]. До головних завдань Департаменту, згідно з відповідного положення, відноситься реалізація політики: розвитку конкуренції та обмеження монополізму, розвитку сфери торгівлі та побутових послуг, ціноутворення, детінізації економіки тощо. Але, як можемо бачити з практики, ці завдання не реалізуються. В області однією з найвищих по Україні є інфляція та зростання споживчих цін. Так, як повідомляється у зведеному моніторингу цін на сайті Державної служби статистики України, станом на початок 2016 р. ціни на Закарпатті на продукти споживчого кошика були вищими за середні в країні. Середня ціна макаронів в області становила 10,7 грн, коли в Україні – 9,7 грн, свинини – 79,2 грн (в Україні – 68,7 грн), гречки – 27,3 грн (в Україні 25,3 грн), рису – 18,2 грн (в Україні – 17,1 грн). Така ж ситуація спостерігається й на ринку нафтопродуктів: бензин і дизельне паливо на Закарпатті найдорожчі в Україні [7].

Звернімо увагу, що в Закарпатській області за 5 останніх років ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 71,3%. Водночас, у п'ятирічному вимірі (листопад 2015 р. до грудня 2010 р.) інфляція становила 86,4%. В Закарпатті за 5 останніх років ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли більше ніж у 2 рази, житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива подорожчали у 3 рази, ціни на проїзд у громадському транспорті – у 3,1 рази, зв'язок – на 15,8%. У листопаді відповідно до жовтня 2015 р. була зафіксована інфляція на рівні 2%. У той же час з початку 2016 р. інфляція становила 42,3% [8]. За наявності таких статистичних даних стверджувати про ефективність цінової політики профільного Департаменту у Закарпатській області не доводиться.

Прикладом посилення рівня конкуренції у роздрібній торгівлі Закарпаття є також і часті появи інформації про відкриття нових крупних об'єктів ритейлу. Так, наприкінці 2015 р. у центрі м. Мукачево відкрили новий супермаркет «Маркет Рітейл» [9]. Недостатньо ефективною визнаємо й діяльність щодо формування споживчого попиту населення, адже понад 50% витрат домогосподарств з дітьми на Закарпатті йдуть на харчування [10].

Отже, констатуємо, що як інституційно-правова та організаційна основа, так і практична діяльність Департаменту економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації в контексті планового і керованого розвитку роздрібною торгівлі в регіоні є недостатніми.

Так, у 2015 р. була прийнята Програма економічного та соціального розвитку Закарпатської області на 2015 рік та основні напрями розвитку на 2016-2017 роки [11]. Визначено, що метою Програми є підвищення добробуту та підвищення якості життя населення за рахунок забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, зростання стандартів і показників економічного розвитку, залучення інвестицій. Але, по-перше, не зрозуміло, яким чином будуть досягатися ці цілі, адже заходи з їх реалізації не передбачені в жодному нормативно-правовому акті чи програмному документі розвитку регіону та, по-друге, серед цільових орієнтирів чомусь немає детінізації торговельного сектору, протидії монополізації його сегментів та неправомірному ціноутворенню, керованого і планового розвитку і розміщення мережі об'єктів роздрібною торгівлі на території області, кращої реалізації суспільно-економічних функцій цього виду економічної діяльності.

Стратегічні орієнтири розвитку роздрібною торгівлі на Закарпатті у 2015 р. виконаними не були. Про це інформує безпосередньо обласна державна адміністрація, яка у відповідному звіті подає інформацію, що «...оборот роздрібною торгівлі зменшився відносно аналогічного періоду попереднього року на 14,4%» і це при тому, що інфляція від початку року за цей же період склала 142,0% [12]. Очевидно, що це є свідченням спаду фізичного обсягу РТО в регіоні, його значної тінізації та малоконтрольованого функціонування і розвитку мережі об'єктів торгівлі.

Суттєвим недоліком інституційно-організаційного напрямку формування в Закарпатській області механізму регулювання розвитку роздрібною торгівлі вважаємо й недостатню розбудову інституційної інфраструктури цього виду економічної діяльності.

Але цьому перешкоджають також економічні чинники. За результатами узагальнення науково-аналітичних матеріалів є підстави стверджувати про таке. По-перше, слабким є фінансово-інвестиційне забезпечення вітчизняних суб'єктів сектору роздрібною торгівлі у т. ч. в Закарпатській області. Так, в оптовій і роздрібній торгівлі фінансовий результат, починаючи з 2012 р. стабільно від'ємний, причому обсяги збитку з року в рік зростають, сягнувши у 2014 р. 447,5 млрд грн та вперше довівши результати господарювання до нерентабельних на рівні «мінус» 8,4% [13, с.134, 183]. Упродовж 2013-2015 рр. намітився й спад валових капітальних інвестицій у торгівлю Закарпатської області, а за жорсткими чинниками (ресурсне забезпечення, інноваційний потенціал, споживчий та бізнес-сегменти, інфраструктура) інвестиційної привабливості регіон посідає доволі низькі позиції в Україні – лише 24 місце [14]. По-друге, це складність доступу суб'єктів роздрібною торгівлі до ринків та їх

сегментів, прав діяльності, державного і комунального майна. Слід визнати, що в Закарпатській області, та й в державі загалом, ще не завершено реформування дозвільної системи і, відповідно, не створено середовище прозорого і рівного, без трансакційних витрат, доступу усіх суб'єктів до господарського майна, отримання ліцензій, проходження дозвільних процедур і відкриття об'єктів торгівлі. По-третє, це наявність неправомірних проявів адміністративного втручання в діяльність суб'єктів роздрібної торгівлі представників адміністративних і контролюючих органів влади. Йдеться про фіскальну та митну службу, санепідемістанцію, державну пожежну інспекцію, органи МВС тощо. По-четверте, це низька активність підприємств роздрібної торгівлі Закарпатської області із впровадження в господарську практику сучасних міжнародних стандартів управління якістю торгово-технологічного процесу. По-п'яте, суттєвим економічним чинником, який перешкоджає якісному розвитку роздрібної торгівлі Закарпатської області, на нашу думку, є несформованість інституційного середовища протидії (у т. ч. несприйняття

суспільством) тіньовій торгівлі, продажу товарів поза офіційною торговельною мережею, без відповідних документів, які підтверджують якість і безпечність товарів.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Запропоновано методичний підхід до оцінювання ефективності регіональної політики формування інституційно-економічного механізму регулювання розвитку роздрібної торгівлі. Це дозволило за такими напрямками, як інституційно-правовий та нормативно-методичний, інституційно-організаційний, економічний, ідентифікувати головні недоліки регіональної політики в аналізованій сфері у Закарпатській області. Подальші наукові дослідження мають стосуватися стратегії та тактики регіональної політики формування ефективного інституційно-економічного механізму регулювання розвитку роздрібної торгівлі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про впорядкування роботи ринків області з продажу продовольчих та непродовольчих товарів: Розпорядження Голови Закарпатської облдержадміністрації № 117 від 22.03.2007 р. – Інтернет-ресурс Закарпатської ОДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/catalog/item/805>.
2. Про проведення обласного сільськогосподарського ярмарку: Розпорядження Голови Закарпатської облдержадміністрації № 67 від 31.03.2014 р. – Інтернет-ресурс Закарпатської ОДА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/catalog/item/6182>.
3. В Ужгороді, попри наявність точок на ринку, люди й далі торгують у заборонених місцях [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpatty.net.ua/News/150293-V-Uzhhorodi-popry-naiavnist-tochok-na-rynku-liudy-i-dali-torhuiut-u-zaboronenykh-mistsiaikh-FOTO>.
4. Цьогоріч на Закарпатті спад промислової продукції сягає 20% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpatty.net.ua/News/149526-TSohorich-na-Zakarpatti-spad-vyrobnytstva-promyslovoi-produktsii-siahaie-20>.
5. Із загального обсягу реалізованої на Закарпатті продукції 32% припало на споживчі товари [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpatty.net.ua/News/148249-Iz-zahalnoho-obsiahu-realizovanoi-na-Zakarpatti-produktsii-32-prypalo-na-spozhyvchi-tovary>.
6. Положення про Департамент економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації: Розпорядження Голови Закарпатської ОДА № 290 від 03.09.2013 р.
7. В жодній із областей України ціни на продукти не досягали такого показника, як на Закарпатті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://transkarpatia.net/transcarpathia/economic/57775-v-zhodny-z-oblastey-ukrayini-cni-naproducti-ne-dosyagali-takogo-pokaznika-yak-na-zakarpatt.html>.
8. Ціни на продукти харчування в Закарпатті за 5 років зросли на понад 70% [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://transkarpatia.net/transcarpathia/economic/56996-cni-na-produkti-harchuvannya-v-zakarpatt-za-5-rokv-zrosli-na-ponad-70.html>.
9. У центрі Мукачева відкрили новий супермаркет Silverland [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpatty.net.ua/News/134168-U-tsentri-Mukacheva-vidkryly-novy-i-supermarket-Silverland-FOTO-VIDEO>.
10. Понад 50% витрат домогосподарств з дітьми на Закарпатті йдуть на харчування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpatty.net.ua/News/148334-Ponad-50-vytrat-domohospodarstv-z-ditmy-na-Zakarpatti-idut-na-kharchuvannya>.
11. Закарпатська обласна рада. Рішення. Програма економічного та соціального розвитку Закарпатської області на 2015 рік та основні напрями розвитку на 2016-2017 роки. - № 1202 від 6.03.2015 р.
12. Про підсумки економічного і соціального розвитку області за перше півріччя 2015 року: Інтернет-ресурс Закарпатської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/catalog/print/6676.htm>.
13. Статистичний збірник «Регіони України»: 2015 : Статистичний збірник. – Т.2. – Державна служба статистики України. – К.: ДССУ, 2015. – 681 с.
14. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – Інтернет-ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.invest-lvivregion.com/UserFiles/File/Rejting_invest.pdf.

Данило Светлана Ивановна

ЭФФЕКТИВНОСТЬ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ ФОРМИРОВАНИЯ ИНСТИТУЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА РЕГУЛИРОВАНИЯ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ (НА ПРИМЕРЕ ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ)

В статье обоснованно целесообразность и актуальность усовершенствования региональной политики регулирования развития розничной торговли региона, которые заключаются в том, что недостаточно управляемое развитие этого вида экономической деятельности привело к неполноценному выполнению ее базовых функций и, напротив, эффективное регулирование развития розничной торговли региона обеспечивает рост ВРП, увеличение поступлений к местным бюджетам, повышению занятости, улучшения качества жизни населения и усилению инвестиционной привлекательности территорий. Цель статьи заключается в выявлении недостатков региональной политики регулирования развития розничной торговли в целях формирования перечня приоритетных направлений и мероприятий региональных органов власти, способных обеспечить более рациональное развитие отрасли. В результате исследования усовершенствована методика качественного оценивания эффективности региональной политики регулирования развития розничной торговли путем декомпозиции направлений и составляющих соответствующего институционно-экономического механизма. Этим обеспечивается научная новизна полученных результатов. Определены главные направления, за которыми целесообразно осуществлять оценивание эффективности региональной политики формирования институционно-экономического механизма регулирования развития розничной торговли на региональном уровне. Определены недостатки институционно-правового и нормативно-методического направления регулирования развития розничной торговли на региональном и субрегиональном уровнях. В области институционно-организационного направления регулирования развития розничной торговли в Закарпатской области главными недостатками есть низкая эффективность функционирования и невыполнение базовых функций относительно управляемого развития розничной торговли государственных региональных и местных структур, ответственных за развитие отрасли, отсутствие достаточного планирования и программирования сбалансированного развития отрасли, неразвитость институционной инфраструктуры государственно общественной поддержки качественного функционирования сектора розничной торговли. Обнаружены пробелы экономического подхода к стимулированию сбалансированного продвижения розничной торговли. Практическая значимость результатов заключается в определении наиболее проблемных сфер, регулирование которых позволяет обеспечить высшую эффективность региональной политики регулирования развития розничной торговли области. Последующие научные исследования должны касаться стратегии и тактики региональной политики формирования эффективного институционно-экономического механизма регулирования развития розничной торговли.

Ключевые слова: розничная торговля, региональная политика развития, институционно-экономический механизм.

Danylo S.

THE REGIONAL POLICY EFFECTIVENESS OF FORMATION OF INSTITUTIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF RETAIL REGULATION (EVIDENCE FROM ZAKARPATTYA REGION)

The expediency and urgency of improving regional policy regulation of retail trade in the region is substantiated in the article. They lie in the fact that poorly controlled development of this kind of economic activity has led to a defective performance of its basic functions and, on the contrary, the effective regulation of the retail trade in the region leads to the growth of GRP, an increase in local budgets' revenues, employment growth, improvement of the quality of life and increase of the investment prospects of territories. The aim of the article is to identify the shortcomings of regional policy of retail development regulation in order to create a list of priority areas and activities of regional authorities that will lead to a more rational development of the industry. As a result of the study the technique of qualitative evaluation of the effectiveness of regional policy of retail trade development regulation has been improved by means of decomposition of trends and the components of the corresponding institutional and economic mechanism. This provides the academic novelty of the obtained results. The main directions have been identified, in which it is reasonable to carry out evaluation of the regional policy effectiveness of the formation of institutional and economic development of the retail trade regulation mechanism at the regional level. The defects of the institutional and legal and regulatory and procedural directions of the retail development regulation have been identified at the regional and subregional levels. The major disadvantages in the area of institutional and organizational regulation of retail trade development in Zakarpattya region are low efficiency of operation and failure to comply with basic functions by state regional and local bodies, which are responsible for the development of the industry, in respect of managed retail development, the lack of adequate planning and programming of a balanced development of the industry, poor institutional infrastructure of state and civic support of qualitative functioning of retail sector. The gaps in economic approach to stimulation of a balanced development of the retail trade have been identified in the paper. The practical significance of the study consists of the identification of the most problematic areas, which regulation ensures higher efficiency of the regional police of retail trade development regulation. Further research should deal with the strategy and tactics of regional policy of creation an effective institutional and economic mechanism of retail regulation.

Keywords: retail trade, regional policy of development, institutional and economic mechanism.

Одержано 01.02.2016 р.